

פסחים ח

הבאת ברייתא: תנו רבנן: אין בודקין לא לאור החמה, ולא לאור הלבנה, ולא לאור האבוקה, אלא לאור הנר, מפני שאור הנר יפה לבדיקה. ואף על פי שאין ראייה לדבר - זכר לדבר, שנאמר **שפעת ימים שאר לא ימציא כפתיכס ואומר ויחפש כגזול החל ואומר כעת הריא אחפש את יושעיים כערות ואומר ע ה' שמת אדם חפש כל חפרי בטן.**

שאלה על הברייתא: האי **אור החמה** היכי דמי?

- אי נימא בחצר - האמר רבא: חצר אינה צריכה בדיקה, מפני שהעורבין מצויין שם.
- אלא באכסדרה - האמר רבא: אכסדרה לאורה נבדקת!
- תשובה:** לא צריכא, לארובה דבחדר.
- קושי:** ודאיכא? אי לבהדי ארובה - היינו אכסדרה!
- תירוץ:** אלא לצדדין.

עוד שאלה על הברייתא: **ואבוקה** לא? והאמר רבא: מאי דכתיב **ושה כאור תהיה קרני טיפו** **ושי חכיון עשו** למה צדיקים דומין בפני שכינה - כנר בפני האבוקה. ואמר רבא: אבוקה להבדלה - מצוה מן המובחר!

תשובות

נר	אבוקה
זה יכול להכניסו לחורין ולסדקין	אינו יכול להכניסו לחורין ולסדקין
אורו לפניו	אורו לאחריו
לא בעית	בעית
משך נהורא	מיקטף איקטופי

כל מקום שאין מכניסין כר'.

שאלה על המשנה: **כל מקום** לאתויי מאי?

תשובה: לאתויי הא דתנו רבנן: **וגג היציע, וגג המגדל, ורפת בקר, ולולין, ומתבן, ואוצרות יין, ואוצרות שמן - רבן שמעון בן גמליאל אומר: מטה החולקת בתוך הבית ומפסקת - צריכה בדיקה.**

ברייתא 1	ברייתא 2
סתירה 1 חורי בית העליונים והתחתונים... אין צריכין בדיקה	חור שבין אדם לחבירו - זה בודק עד מקום שידו מגעת, וזה בודק עד מקום שידו מגעת, והשאר מבטלו בלבד.
פתרון בעילאי ובתתאי	במיצעי
סתירה 2 רבן שמעון בן גמליאל אומר: מטה החולקת בתוך הבית ומפסקת - צריכה בדיקה	רבן שמעון בן גמליאל אומר: מטה החולקת בתוך הבית, ועצים ואבנים סדורים תחתיה, ומפסקת - אינה צריכה בדיקה.
פתרון דמידליא	דמיתתאי

ברייתא	ברייתא
סתירה 1 אוצרות יין אין צריך בדיקה	אוצרות יין - צריך בדיקה, אוצרות שמן - אין צריך בדיקה!
פתרון	במסתפק קושי: אי הכי שמן נמי! תירוץ: שמן - יש קבע לאכילה, יין - אין קבע לשתיה ברייתא בעניין: עשו אוצרות שכר בבבל כאוצרות יין בארץ ישראל במסתפק.
סתירה 2 בי דגים אין צריך בדיקה	צריכין בדיקה!
פתרון ברברבי	בוטרי

עוד מקומות שצריכים בדיקה: אמר רבה בר רב הונא: בי מילחי ובי קירי צריך בדיקה.
אמר רב פפא: בי ציבי ובי תמרי צריך בדיקה.

עוד ברייתא בעניין בדיקת חמץ: אין מחייבין אותו להכניס ידו לחורין ולסדקין לבדוק - מפני הסכנה.

שאלה: מאי סכנה?

- אי נימא מפני סכנת עקרב - כי משתמש היכי אישתמש?
תשובה: לא צריכא, דנפל.

קושי: אי נפל - למה לי בדיקה? והתנן: חמץ שנפלה עליו מפולת - הרי הוא כמבוער!
תירוץ:

<u>אין מחייבין אותו להכניס ידו לחורין ולסדקין לבדוק - מפני הסכנה</u>	<u>חמץ שנפלה עליו מפולת - הרי הוא כמבוער</u>
כשהכלב יכול לחפש אחריו	שאין הכלב יכול לחפש אחריו

עוד קושי: והא אמר רבי אלעזר: שלוחי מצוה אינן ניזוקין!

תירוץ: אמר רב אשי: שמא תאבד לו מחט, ואתי לעיוני בתרה.

קושי: וכחאי גוונא לאו מצוה הוא? והתניא: האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאחיה בן העולם הבא הרי זה צדיק גמור!

תירוץ: דילמא בתר דבדק אתי לעיוני בתרה.

תשובה 2: רב נחמן בר יצחק אמר: משום סכנת הנכרים, ופלימו היא. דתניא: חור שבין יהודי לארמאי - בודק עד מקום שידו מגעת, והשאר מבטלו בלבו. פלימו אמר: כל עצמו אינו בודק מפני הסכנה.

קושי על דברי פלימו: מאי סכנה? אי נימא סכנת כשפים - כי אישתמיש היכי אישתמיש?

תירוץ: התם כי אישתמיש - יממא, ונהורא, ולא מסיק אדעתיה. הכא - ליליא, ושרגא הוא, ומסיק אדעתיה.

עוד קושי: והאמר רבי אלעזר: שלוחי מצוה אינן ניזוקין!

תירוץ: היכא דשכיח היזיקא שאני, שנאמר ו'אמר שמואל איך אצק ושמע אצק והרשע ו'אמר ה' עזאת כקר תקח כ'יב וא'.

דיון בנושא שלוחי מצוה אינן ניזוקין

שאלה: בעו מיניה מרב: הני בני בי רב דדיירי בבאגא מהו למיתי קדמא וחשוכא לבי רב?

תשובה: אמר להו: ניתו, עלי ועל צוארי.

עוד שאלה: ניזיל מאי?

תשובה: אמר להו: לא ידענא.

איתמר, אמר רבי אלעזר: שלוחי מצוה אינן ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן.

שאלה: כמאן

תשובה: כי האי תנא, דתניא, איסי בן יהודה אומר: כלפי שאמרה תורה ו'א חמא א'ש את

ארכי - מלמד שתהא פרתך רועה באפר ואין חיה מזיקתה, תרנגולתך מנקרת באשפה ואין חולדה מזיקתה. והלא דברים קל וחומר, ומה אלו שדרכן לזוק - אינן ניזוקין, בני אדם שאין דרכן לזוק - על אחת כמה וכמה. אין לי אלא בהליכה, בחזרה מנין? תלמוד לומר ו'פנית כפקר ו'אכית א'אפ'יק מלמד שתלך ותמצא אהלך בשלום.

קושי: וכי מאחר דאפילו בחזירה בהליכה למה לי?

תירוץ: לכדרבי אמי, דאמר רבי אמי: כל אדם שיש לו קרקע - עולה לרגל, ושאין לו קרקע - אין עולה לרגל.

דיון בעלייה לרגל

שאלה: אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רבי יצחק: מפני מה אין פירות גינוסר בירושלים

תשובה: כדי שלא יהו עולי רגלים אומרים: אלמלא לא עלינו אלא לאכול פירות גינוסר בירושלים - דיינו, נמצאת עלייה שלא לשמה.

עוד באותו ענין: כיוצא בו אמר רבי דוסתאי ברבי ינאי: מפני מה אין חמי טבריא בירושלים - כדי שלא יהו עולי רגלים אומרים: אלמלא לא עלינו אלא לרחוץ בחמי טבריא - דיינו, נמצאת עלייה שלא לשמה.

ובמה אמרו שתי שורות וכו'.

קושי על המשנה: מרתף מאן דכר שמיה?

תירוץ: הכי קאמר: כל מקום שאין מכניסין בו חמץ - אין צריך בדיקה, ואוצרות יין ואוצרות שמן נמי אין צריך בדיקה. ובמה אמרו שתי שורות במרתף - מקום שמכניסין בו חמץ, ובמסתפק.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

בית שמאי אומרים שתי שורות וכו'.

רבי יוחנן	רב יהודה	
שורה אחת כמין גאם	מן הארץ ועד שמי קורה	שיטת בית שמאי
שתי שורות על פני כל המרתף, חיצונה רואה את הפתח, ועליונה רואה את הקורה. שלפנים הימנה ושלמטה הימנה - אין צריך בדיקה	בית שמאי אומרים: שתי שורות על פני כל המרתף. ושתי שורות שאמרו - מן הארץ ועד שמי קורה.	ברייטא לחזק

בית הלל אומרים: שתי שורות החיצונות שהן העליונות.

שמואל	רב	
עליונה ושלפנים הימנה	עליונה ושלמטה הימנה	שיטת בית הלל
דייק עליונות קושי: והא חיצונה קתני! תירוצ: למעוטי גוייאתא דגוייאתא וכולהו תנאי תנו כוותיה דשמואל	דייק חיצונות קושי: והא עליונות קתני! תירוצ: למעוטי תתאי דתתייתא רבי חייא תני כוותיה דרב	מאי טעמא? תמיכות לשיטותיהם

והלכתא כוותיה דשמואל.

